

Dodávky udržitelných oděvů pro zdravotnický personál

Město Odense (Dánsko)

Výchozí situace

Město Odense se 190 000 obyvateli je čtvrtým největším městem Dánska. Městský úřad se zavázal prosazovat udržitelný rozvoj, který si stanovil jako průřezový cíl napříč svými správními a politickými agendami. Společným cílem je zajistit, aby se město stalo atraktivním místem pro život nejen pro současnou, ale i budoucí generaci.

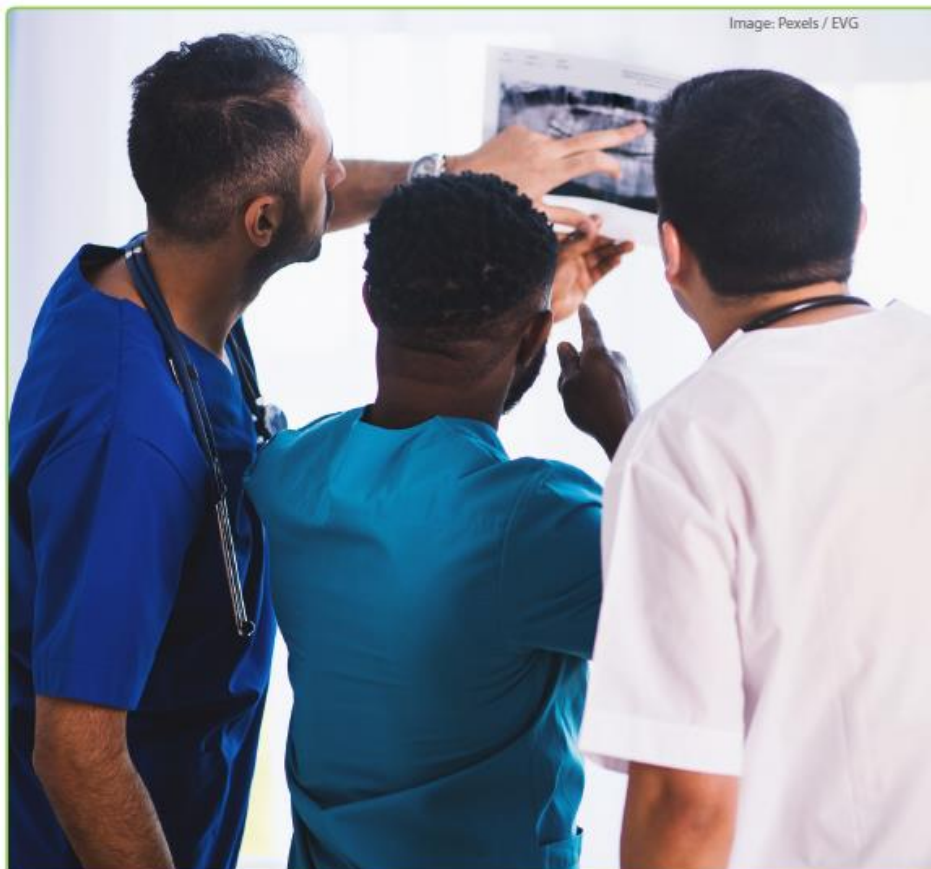
Zastupitelstvu v Odense bylo jasné, že i jejich vlastní působení musí být udržitelné. A pro městský Odbor péče o seniory a osoby se zdravotním postižením to znamenalo začlenit udržitelnost do všech oblastí fungování. Pečovatelé například používají k návštěvám klientů elektromobily, pečovatelská centra podávají biopotraviny a zdravotnický personál dostává oděvy od poskytovatele udržitelných oděvů, na který se zaměřuje tato případová studie.

Odense je také členem [Dánského partnerství pro veřejné zelené zadávání \(POGI\)](#). Jedná se o dobrovolnou partnerskou koalici předních obcí a dalších veřejných organizací, která si klade za cíl prosazovat rychlejší realizaci zeleného zadávání (GPP). Členové POGI se zavázali uvést do praxe zelená kritéria pro 11 různých skupin produktů, mezi něž se řadí přeprava potravin i přeprava textilu.

Cíle veřejné zakázky

V roce 2015 zveřejnilo město Odense výzvu k předkládání nabídek do veřejné soutěže, jejímž cílem bylo začlenit všechny fáze procesu zajišťování oděvů zdravotnickému personálu do jedné smlouvy: pronájem, sběr, praní a zpětný rozvoz oděvů na různá místa v Odense. Dodavatel měl navíc převzít odpovědnost za logistiku poskytování těchto služeb a za provoz systému řízení zdrojů, což mělo usnadnit průběžnou kontrolu zásob.

Cílem této rámcové smlouvy bylo zajistit vysokou kvalitu služeb, které měly zefektivnit a zjednodušit celý proces zajišťování oděvů pro cca 2200 stálých i dočasných zdravotnických pracovníků Odboru

péče o seniory a osoby se zdravotním postižením na 39 různých místech ve městě. Zakázka měla být svěřena jedné společnosti na období šesti let.

Mezi požadované oděvy patřily kalhoty, pracovní pláště, bundy a oděvy do deště (pro personál, který navštěvuje klienty v jejich domovech a k cestám využívá zejména jízdní kolo) a pokrývky hlavy (pro personál, který je chtěl nosit z kulturních, náboženských či jiných důvodů). Oděvy musely být dostupné ve všech velikostech, včetně těhotenských.

Použitá kritéria

Předmět zakázky:

Rámcová smlouva na praní a pronájem oděvů pro zdravotnický personál.

Kritéria výběru:

Uchazeči museli předložit seznam referencí na podobné dodávky realizované v posledních třech letech s popisem podmínek a dodaných služeb. Byly požadovány minimálně tři reference.

Technická specifikace:

Nákup služeb praní a pronájmu oděvů ze strany městského úřadu v Odense musí být v souladu s cíli POGI pro textilní výrobky, mezi něž patří: nákup a používání textilních výrobků s nízkou toxicitou, přednostně výrobků a vláken se sníženým dopadem na životní prostředí během výroby a produktů vyrobených z vláken pěstovaných s minimálním použitím pesticidů, a dále minimalizace ekologických dopadů používání, údržby a likvidace textilních výrobků.

Oděvy mají být vyrobeny z textilních výrobků s nízkou toxicitou - ideálně se má jednat o výrobky a vlákna s menším dopadem na životní prostředí během výroby - a z vláken pěstovaných s minimálním použitím pesticidů. Dodavatel by měl také minimalizovat dopady používání, údržby a likvidace textilních výrobků na životní prostředí. Oděvy musí splňovat požadavky normy [Oeko-Tex 100](#) nebo jiné odpovídající normy. Prádelna musí mít ekoznačku [Nordic Swan](#) nebo jinou odpovídající ekoznačku. Zadavatel může vyžadovat dokumentaci k certifikaci a ověření, že vybrané oděvy splňují příslušné požadavky, a to formou zkoušek prováděných nezávislou zkušební laboratoří.

Uchazeč musí být po celou dobu trvání smlouvy certifikován podle [ISO 14001](#) (environmentální management) nebo jiné odpovídající normy, a zároveň podle pracovní normy environmentálního managementu [OHSAS 18001](#) nebo jiné odpovídající normy, čímž podpoří městský úřad v Odense v naplňování cílů POGI.

V zájmu ochrany životního prostředí a zaměstnanců a občanů Odense se musí uchazeč snažit zajistit, aby oděvy a obaly neobsahovaly škodlivé látky. Oděvy a obaly nesmí obsahovat zejména PVC a škodlivé ftaláty klasifikované jako karcinogenní, poškozující genetický materiál nebo škodlivé pro reprodukci dle [nařízení Evropského parlamentu a Rady \(ES\) č. 1272/2008](#) ze dne 16. prosince 2008 o klasifikaci, označování a balení látek a směsí.

Prádelna musí používat prací prostředky, které jsou označeny nebo splňují kritéria ekoznačky Nordic Swan, [ekoznačky EU](#) nebo jiné odpovídající ekoznačky.

„Městský úřad v Odense obdržel od dodavatelů textilních služeb tři nabídky. Přestože pro dodavatele nebylo obtížné požadavky splnit, zaznamenal úřad v Odense rozdíly v úrovni „udržitelnosti“ a „kvality“ nabízené jednotlivými uchazeči. Někteří dodavatelé měli před ostatními značný náskok.“

Kritéria pro udělení zakázky:

Rámcová smlouva byla podepsána s uchazečem, který předložil ekonomicky nejvýhodnější nabídku (MEAT), a to na základě následujících kritérií pro udělení zakázky (a rozložení váhy):

- cena (40 %)
- služby (25 %)
- udržitelnost (20 %)
- kvalita (15 %)

Cena byla stanovena jako celková čistá cena za pronájem a praní jednoho oděvu za týden.

Kritérium „služby“ se vztahovalo k systému řízení zdrojů, který měl uchazeč popsat, a zároveň se zaměřit na to, jak zajistit, aby zaměstnanci měli vždy čisté oblečení, jak minimalizovat řízení a pracovní toky pro zaměstnance a jak zabránit srážení oděvů.

Kritérium „udržitelnost“ se týkalo celého životního cyklu produktu. Uchazeč musel popsat následující:

- Výrobu surovin, výrobu textilií a výrobu oděvů včetně:
  - rozsahu čištění odpadních vod
  - opatření přijatých ke snížení dopadů na životní prostředí (spotřeba ropy, vody, pesticidů, hnojiva a využití obnovitelné energie)
  - kroků vedoucích k minimalizaci emisí CO₂ (jako např. minimalizace dopravy)
- Likvidaci oděvů, včetně:
  - rozsahu, v jakém bude výrobek recyklován
  - opatření přijatých ke snížení dopadů na životní prostředí při jejich likvidaci
  - kroků vedoucích k minimalizaci emisí CO₂ (jako např. minimalizace dopravy)

Klauzule o plnění smlouvy:

Dodavatel je povinen provádět opravy oděvů a poškozené a obnošené části oděvů musí vyměnit. O tom, zda je oděv obnošený nebo vyžaduje výměnu, rozhoduje s konečnou platností zadavatel.

Pokud jde o dopravu potřebnou k zajištění plnění této zakázky, předpokládá se, že dodavatel zajistí rozvoz a sběr oděvů způsobem šetrným k životnímu prostředí.

Podle sociální doložky se dodavatel musí zavázat zajistit práci minimálně dvěma nezaměstnaným/pracovníkům ze zvláštních skupin nebo pracovníkům se zvláštními podmínkami. Na žádost obce musí dodavatel splnění požadavku doložit. Zaměstnanci ze zvláštních skupin jsou definováni jako pracovníci, kteří byli v posledních 12 měsících déle než devět měsíců bez práce a kteří a) nemohou získat práci za běžných mzdových a pracovních podmínek, b) mají omezení pracovní schopnosti nebo c) byli postiženi změnami podmínek - např. nemocí, nezaměstnaností nebo ukončením společného soužití - které způsobily, že dotyčná osoba nemá možnost zajistit nezbytné životní podmínky pro svou rodinu. Za zaměstnance se zvláštními podmínkami se považuje osoba mladší 65 let s trvalým omezením pracovní schopnosti, která nemůže získat nebo si udržet zaměstnání za běžných podmínek na trhu práce a u níž byly možnosti navrácení do běžného života za normálních podmínek vyčerpány.

Výsledky

Městský úřad v Odense obdržel od dodavatelů oděvních služeb tři nabídky. Přestože pro dodavatele nebylo obtížné požadavky splnit, zaznamenal úřad v Odense rozdíly v úrovni „udržitelnosti“ a „kvality“ nabízené jednotlivými uchazeči. Někteří dodavatelé měli před ostatními značný náskok.

Zakázka byla udělena v roce 2016 a potrvá do roku 2022. Celková hodnota zakázky je přibližně 3,3 milionu eur (25 milionů DKK). Na základě srovnání s předchozí smlouvou a podle odhadovaných úspor, kterých bude dosaženo díky nové metodě správy oděvů, ušetří tato služba městskému úřadu v Odense přibližně 1,2 milionu eur (devět milionů DKK) díky zlepšení efektivity během smluvního období.

Dopad na životní prostředí

Textilní výrobky mají dopad na životní prostředí v průběhu celého svého životního cyklu, od získání vláken a výroby, přes použití až po konec životnosti. Během fáze používání se hlavní dopady týkají spotřeby energií a vody při praní a sušení, a zároveň ekotoxických dopadů pracích prostředků. Podle srovnávacích studií průmyslového a domácího praní a sušení se zdá, že průmyslové prádelny jsou účinnější než domácí praní a sušení, a proto mají potenciál snížit dopady fáze používání – zejména pokud jsou takové služby zajišťovány udržitelným způsobem.

Zlepšení dopadů na životní prostředí nabízené úspěšným uchazečem bylo navíc spojeno s recyklací vyřazených pracovních oděvů na nové výrobky. Textilie, které již nejsou vhodné pro oděvy, se nyní recyklují na výrobu textilních nákupních tašek „OdensePoser“, které vyrábějí lidé zaměstnaní na základě sociálních doložek, jejichž cílem je podpořit udržitelnost ve městě Odense.

Získané poznatky

Jednalo se o první zakázku tohoto druhu v Odense. Od té doby bylo možné při podobných zakázkách zaznamenat u dodavatelů zlepšení z hlediska udržitelnosti, služeb i kvality. Městský úřad v Odense je přesvědčen, že průmyslové podniky jsou nejen připraveny reagovat na vyšší ekologické požadavky při zadávání zakázek na oděvní služby, ale jsou také ochotny navrhovat další zlepšení, která jdou nad rámec norem stanovených pro zadávání zakázek.

Kontaktní osoba:

Nicoline Mark Hofman, Odense Kommune, NMHOF@odense.dk

Další informace naleznete v Evropských kritériích GPP pro [textilní produkty a služby](#) a v [Podkladové technické zprávě](#).